

EBANDELI YA NYOSO

Liyebisi ya ebandeli

Buku na liboso ya Biblia ebengami “Ebandeli” (Genèse), mpo ete elakisi ebandeli ya biloko nyoso. Elakisi ebandeli ya mokili, ya batu, ya masumu kati na mokili, ya bilaka ya kobikisa, ya libota, ya bavile, ya bikolo ya mokili, ya motinda na Israele.

Chapitre 1-11 eyanoli bituneli ya batu ya mokili ya lelo: Mokili ya biso ezali ndenge nini? Motu azali nini? Mosala na ye kati na mokili ezali nini? Mpo na nini batu bazali koyinana kati na bango? Nzela na kobikisa ezali? Bongo eteni na yambo ya buku oyo elakisi makambo oyo: koyalisama ya mobali mpe ya mwasi (chap. 1—2), kokabolana na bango na Nzambe (chap. 3), Kaina mpe Abele (chap. 4), Noa kati na kotonda na mai monene (chap. 6—9), ndako molai ya Babela (chap. 11). Kasi toyebi mpenza te ntango nini bakomi makambo oyo.

Chapitre 12—50 eyebisi ndenge nini Nzambe aycisi kobikisa epai ya batu na nzela na kolangama na bankoko na biso ya Israele. Abrahama azalaki na kondima ya solo mpe na botosi epai na Nzambe. Kondima mpe botosi yango ezali ntango nyoso etalisi mpo na batu nyoso (12.1—25.18). Abrahama abotaki Isaka, Isaka abotaki Yakobo oyo azwaki mpe nkombo Israele (25.19—37.1). Jozefu (37.2—50.26) moko na bana ya Yakobo, oyo azalaki nkoko ya mitinda mibale, azalaki mpo na bango nzela oyo ekambaki Yakobo elongo na bana basusu na ye mpe mabota na bango kofanda na Ezipeto.

Buku ya Ebandeli elakisi likambo na Nzambe mpe bonene na ye. Buku oyo esuki na claka ete Nzambe akotika te kobatela batu na ye. Motu monene kati na buku oyo azali bobele Nzambe: ye amimonisi, ye akati ngwanga, akambi mpe asalisi batu na ye. Ye mpenza atandisi istware na bango.

Mpo na makambo oyo, Nzambe asengi batu kondima ye mpe bilaka na ye, kotosa mitindo mpe mibeko na ye.

Ndenge Nzambe ajalisaki biloko nyoso

1¹ Na ebandeli, Nzambe ajalisaki lora mpe mokili. 2 Mokili ezalaki mpamba, ata eloko moko te ezalaki na kati. Molili ezipaki bojindo ya mai. Molimo ya Nzambe azalaki kotambola na likolo ya mai.

3 Boye Nzambe alobaki: “Esengeli kongenga ezala”. Mpe kongenga ezalaki. 4 Nzambe amonaki ete kongenga ezalaki malamumu, mpe akabolaki kongenga na molili. 5 Nzambe abengaki kongenga “moi”, mpe abengaki molili “butu”. Boye mpokwa ekumaki mpe ntongo etanaki. Oyo ezalaki mokolo ya moko.

6 Nzambe alobaki: “Esika mpamba ezala na kati ya mai, mpo na kokabola yango na bandambo mibale”. 7 Nzambe asalaki esika mpamba, boye mai mosusu ezalaki na likolo na yango, mosusu ezalaki na nse. Esalemaki bobele bongo. 8 Mpe Nzambe abengaki esika mpamba yango “likolo”. Boye mpokwa

ekumaki mpe ntongo etanaki. Oyo ezalaki mokolo ya mibale.

9 Nzambe alobaki: “Mai oyo ezali na nse ya esika mpamba esangana esikamoko, mpe mabele ya kokaoka emonana.” Mpe esalemaki bobele bongo. 10 Nzambe abengaki mabele ya kokaoka “mokili”, mpe mai oyo esanganaki esikamoko “Mai monene”. Nzambe amonaki ete yango ezalaki malamumu. 11 Nsima Nzambe alobaki: “Mabele ebimisa matiti ya ndenge nyoso; ndunda ya ndenge nyoso, oyo ebotaka mbuma ya kolona; mpe banzete ya ndenge nyoso, oyo ebotaka mbuma ya kolonia mpe ezalaka na mbuma yango na kati”. Mpe esalemaki bobele bongo. 12 Boye mabele ebimisaki matiti ya ndenge nyoso; ndunda ya ndenge nyoso, oyo ebotaka mbuma ya kolona; mpe banzete ya ndenge nyoso, oyo ebotaka mbuma ya kolonia; mpe ezalaka na mbuma ya kolonia kati. Mpe Nzambe amonaki ete yango ezalaki malamumu. 13 Boye mpokwa ekumaki mpe ntongo etanaki. Oyo ezalaki mokolo ya misato.

14 Bongo Nzambe alobaki: “Miinda ezala mpo na kokabola moi mpe butu, mpe mpo na kolakisa bantango, mikolo, mpe bambula. ¹⁵ Miinda yango epela na likolo mpo na kongengisa mokili.” Mpe esalemaki bobele bongo. ¹⁶ Boye Nzambe asalaki miinda mibale ya minene minene: Oyo eleki monene mpo na kozala mokonzi ya moi mpe oyo ya moke mpo na kozala mokonzi ya butu. Asalaki mpe mioto. ¹⁷ Nzambe atiaki yango nyoso na likolo mpo engengisa mokili, ¹⁸ mpo na kokonza moi mpe butu, mpe mpo na kokabola kongenga mpe molili. Nzambe amonaki ete yango ezalaki malamumu. ¹⁹ Boye mpokwa ekumaki mpe ntongo etanaki. Oyo ezalaki mokolo ya minei.

20 Bongo Nzambe alobaki: “Bamai ya mokili etonda na banyama mingi ya ndenge na ndenge, mpe bandeke bapumbwa na likolo.” ²¹ Boye Nzambe ajalisaki banyama minene minene mpe banyama nyoso ya bomoi oyo batambolaka kati na mai, nyoso na ndenge na bango. Mai etondaki na bango. Ajalisaki mpe bandeke nyoso na ndenge na bango. Nzambe amonaki ete yango ezalaki malamumu. ²² Nzambe apambolaki bango nyoso mpe alobaki: “Bobota mpe bozala ebele, botondisa bamai, mpe bandeke bakuma mingi na mokili.” ²³ Boye mpokwa ekumaki mpe ntongo etanaki. Oyo ezalaki mokolo ya mitano.

24 Nzambe alobaki: “Mokili ebimisa banyama ya bomoi, nyoso na ndenge na bango: nyama ya zamba, ya mboka, mpe baoyo batambolaka na mabele, nyoso na ndenge na bango.” Mpe esalemaki bobele bongo. ²⁵ Nzambe asalaki banyama ya mokili na ndenge ya bango: ya zamba, ya mboka, mpe baoyo batambolaka na mabele, nyoso na ndenge na bango. Nzambe amonaki ete yango ezalaki malamumu.

26 Bongo Nzambe alobaki: “Tosala motu lokola elilingi na biso, azala lokola biso mpenza. Azala mokonzi ya bambisi na mai, ya bandeke na likolo, ya banyama na mboka, likolo ya mokili mobimba, mpe ya banyama oyo batambolaka na mabele.”

27 Boye Nzambe ajalisaki motu na elilingi na ye, ajalisaki ye lokola elilingi

ya Nzambe mpenza, ajalisaki bango mobali mpe mwasi.

28 Nzambe apambolaki bango mpe alobaki na bango: “Bobota mpe bozala ebele mpe botondisa mokili mpe bozala bakonzi na yango; bozala bakonzi ya bambisi na mai, ya bandeke na likolo mpe ya banyama nyoso batambolaka na mokili.” ²⁹ Nzambe alobaki: “Napesi bino ndunda ya ndenge nyoso oyo ebotaka mbuma ya kolona oyo ezali na mokili nyoso, banzete na ndenge nyoso oyo ebotaka mbuma ya kolia mpe ezalaka na mbuma ya kolona kati. Oyo ekozala bilei ya bino. ³⁰ Mpe mpo ya banyama nyoso ya mokili, bandeke nyoso ya likolo, banyama nyoso batambolaka na mokili, baoyo bazali na bomoi, napesi bango ndunda mpo na kolia.” Mpe esalemaki bobele bongo.

³¹ Nzambe amonaki biloko nyoso ye asili kosala mpe ezalaki malamumu mingi. Boye mpokwa ekumaki mpe ntongo etanaki. Oyo ezalaki mokolo ya motoba.

2 ¹ Boye kojalisaki na lora na mokili, mpe biloko nyoso oyo ezali na kati esilaki. ² Na mokolo ya nsambo, Nzambe asilisaki misala nyoso oyo azalaki kosala, mpe na mokolo yango ye apemaki. ³ Bongo Nzambe apambolaki mokolo ya nsambo, mpe akumisaki yango mokolo mpo na ye. Mpamba te na mokolo yango ye apemaki na misala nyoso oyo ye asalaki, ⁴ mpe oyo ezali ndenge Nzambe ajalisaki lora mpe mokili.

Elanga ya Edene

Ntango Nkolo Nzambe asalaki lora mpe mokili, ⁵ ata nzete moko te ezalaki na mokili, mpe ata matiti moko ebimaki te, mpo ete Nkolo Nzambe anokisaki naino mbula te, mpe ata motu moko te azalaki mpo na kolona biloko na mabele. ⁶ Bobele mai ezalaki kobima na mabele, mpe kopanzana na mokili mobimba.

⁷ Boye Nkolo Nzambe akamataki putulu ya mabele, asalaki na yango motu. Apemaki pema ya bomoi na zolo na ye, mpe motu akumaki motu na bomoi.

⁸ Bongo Nkolo Nzambe alonaki elanga na mokili ya Edene, na epai moi ebimaki, mpe atiaki kuna motu oyo ye asili kosala. ⁹ Nkolo Nzambe abimisaki

na mabele ndenge nyoso ya banzete, kitoko mpo na kotala, oyo ebataka mbuma ya elengi mpo na kolia. Na katikati ya elanga atiaki nzete ya bomoi, mpe nzete oyo epesaka mayele ya koyeba makambo malamau na mabe.

10 Ebale moko ebimaki na Edene mpe ezalaki kopesa mai na elanga. Kobanda wana, ebale yango ekabwani na bamai minei. ¹¹Nkombo ya mai ya liboso Pisona, yango ezali kolcka na bapembeni nyoso ya mokili ya Avila. Mokili yango ezali na or, ¹²or moko ya kitoko mpenza, mpe malasi ya talo, mpe mabanga ya *oniki. ¹³Nkombo ya mai ya mibale ezali Giona, yango ezali kozinga mokili ya Kusi. ¹⁴Nkombo ya mai ya misato Tigre, yango ezali koki-ma na pembeni ya mokili ya Asiria na epai moi ebimaka. Mpe mai ya minei nkombo na yango Efrate.

15 Nkolo Nzambe akamataki motu yango mpe atiaki na na elanga ya Edene mpo na kolona biloko kuna mpe mpo na kobatela yango. ¹⁶Apesi ye motindo oyo: “Okoki kolia mbuma ya banzete nyoso ya elanga, ¹⁷kasi mbuma ya nzete oyo epesaka mayele ya koyeba makambo malamau na mabe, okoki kolia yango te. Mpo ete mokolo okolia yango, okokufa.”

18 Nkolo Nzambe alobaki: “Ezali malamau te mpo na motu kotikala ye moko. Nakosalela ye mosungi oyo akokani na ye.” ¹⁹Bongo Nkolo Nzambe akamataki mabele mpe asalaki na yango banyama ya ndenge nyoso mpe bandeke nyoso ya likolo. Amemi bango epai ya Adamu mpo na kotala soki ye akopesa bango nkombi nini, mpe mpo ete eloko nyoso ya bomoi ezala na nkombi oyo Adamu akopesa na yango. ²⁰Boye Adamu apesaki nkombi na banyama nyoso ya mboka, na bandeke ya likolo, mpe na banyama ya zamba. Kasi mpo na motu, mosungi oyo akokanaki na ye azalaki te.

21 Bongo Nkolo Nzambe alalisaki Adamu mpongi makasi. Abimisaki mokuwa moko ya mpanzi na ye, mpe akangisaki mosuni na esika yango. ²²Na mokuwa oyo abimisaki na mpanzi ya Adamu, Nkolo Nzambe asalaki na yango mwasi, mpe ayaki na ye epai ya

Adamu. ²³Ntango Adamu amonaki ye, alobi boye:

“Aa! Oyo ezali mokuwa na mikuwa na ngai,
Mosuni na mosuni na ngai.
Bakobenga ye mwasi, mpo ete abimi na mobali.”

24 Yango wana mobali akotika tata na ye na mama na ye, mpe akokangana na mwasi na ye, mpe bango mibale bakokuma nzoto moko.

25 Mobali mpe mwasi na ye bazalaki bolumbu, kasi bazalaki na nsoni te.

Batu babungisi elanga ya Edene

3 ¹Na kati ya banyama nyoso ya mokili oyo Nkolo Nzambe asalaki, nyoka azalaki nyama moko alekaki na mayele ya kokosa. Alobaki na mwasi: “Ya solo, Nzambe alobi ete bokolia mbuma ya banzete nyoso ya elanga te?”

2 Mwasi alobi na nyoka: “Tokoki kolia mbuma ya banzete nyoso ya elanga, ³kasi mpo na nzete oyo ezali na katikati ya elanga, Nzambe alobaki: ‘Bolia mbuma na yango te, bosimba yango mpe te, soki te bokokufa.’”

4 Bongo nyoka alobaki na mwasi: “Bokokufa solo te. ⁵Nzambe alobaki bongo mpo ayebi ete mokolo bokolia yango, miso na bino ekofungwama, bokokuma lokola Nzambe, koyeba makambo malamau mpe makambo mabe.”

6 Mwasi amonaki ete nzete yango ezalaki malamau mpo na kolia, kitoko na kotala, mpe yango ezali malamau mpo na kopesa mayele. Yango wana akamataki mbuma moko mpe alei, apesaki mpe mobali oyo azalaki elongo na ye, bongo ye aliaki yango. ⁷Miso na bango efungwami, mpe bayebaki ete bazali bolumbu. Bakamati nkasa na nzete ya figi, basonaki yango lokola bilamba mpe balati yango.

8 Na mpokwa, bayokaki mongongo ya Nkolo Nzambe oyo azalaki kotambola kati na elanga. Mobali mpe mwasi na ye bakendeke kobombana na kati ya banzete ya elanga. ⁹Nkolo Nzambe abengaki mobali, mpe atunaki ye: “Ozali wapi?”

10 Mobali ayanoli: “Nayokaki mongongo na yo na kati ya elanga, bongo

nabangaki mpo nazali bolumbu mpe nabombanaki.”

11 Nkolo Nzambe atunaki ye: “Nani ayebebi yo ete ozali bolumbu? Osili kolia mbuma oyo napekisaki yo kolia?”

12 Mobali ayanolaki: “Mwasi oyo opesaki ngai, ye nde apesaki ngai mbuma mpe naliaki yango.”

13 Nkolo Nzambe atunaki mwasi: “Mpo na nini osali boye?” Mwasi ayanoli: “Nyoka nde akosaki ngai, yango wana naliaki mbuma yango.”

14 Nkolo Nzambe alobaki na nyoka: “Mpo osali boye, natuki yo kati na banyama nyoso ya zamba mpe banyama nyoso ya mboka.

Okotambola na libumu, mpe okolia mabele mikolo nyoso na bomoi na yo.

15 Nakotia nkanda katikati na yo mpe mwasi, katikati na libota na yo mpe libota na ye.

Akonyata yo na mutu, mpe yo okoswa ye na makolo

16 Ye alobaki na mwasi: “Nakobakisa mpasi na yo mingi na ntango ozali na zemi mpe na ntango ya kobota lokola. Okozala kaka na mposa ya mobali na yo, mpe ye akozala mokonzi na yo.”

17 Ye alobaki na mobali: “Lokola ondimaki maloba ya mwasi na yo, mpe oliaki mbuma oyo napekisaki yo na kolia, nakotuka mabele na ntina na yo. Na bomoi na yo mobimba okomona mpasi mpo na kozwa biloko ya kolia.

18 Mabele ekobimisela yo banzete ya nzube mpe matiti ya mabe; okolia biloko oyo ekobima na zamba.

19 Mai na nzoto ekobimela yo mpo na kozwa biloko ya kolia, kino ntango okozonga na mabele, mpo ete ozali putulu mpe okozonga na putulu.”

20 Adamu apesaki mwasi na ye nkombo Eva, mpo ye azali mama ya

batu nyoso. ²¹Nkolo Nzambe asalaki bilamba ya mposo ya nyama mpo na Adamu na mwasi na ye, mpe alatisaki bango na yango.

22 Nkolo Nzambe alobaki: “Sik’oyo motu akumi lokola moko na biso, mpo ete ayebebi makambo ya malamumu na mabe. Ezali malamumu te alia mpe mbuma ya nzete oyo epesaka bomoi, mpo soki alei yango akozala na bomoi na seko.” ²³Bongo Nkolo Nzambe abengani motu na elanga ya Edene, mpe atindi ye asala mosala na mabele oyo asalemaki na yango. ²⁴Nsima na kobengana motu, atiaki bakeruba na elanga ya Edene epai moi ebimaka. Bango bazalaki kopasapasa mopanga ya moto mpo na kopekisa ete motu moko te akuma penepene ya nzete oyo epesaka bomoi.

par
La Société Biblique du Zaïre
BP 8911
KINSHASA, Zaïre

© Société Biblique du Zaïre, 1995
Illustrations par Horace Knowles
© The British and Foreign Bible Society
London, England, 1954, 1967, 1972

La Bible en Bangala (Nouvelle Version)
publiée sous le titre
BIBLIA

ISBN 9966-40-563-1
BANGALA BIBLE R052P UBS-EPF 8.5M 1996